

Forskningsstrategi – Sykehuset Østfold, 2022 – 2027

1 Innledning

Sykehuset Østfold (SØ) satser på forskning for å bidra til et bedre helsetilbud for våre pasienter samt utvikle viktig kunnskap og høyere kompetanse hos våre ansatte. Hovedmålene i foregående strategi (2014-2021) var å etablere solide forskningsmiljøer og god infrastruktur for forskning ved SØ. Denne strategien vil bygge videre på de mest suksessfulle initiativene fra forrige periode:

- Etablering av forskningsgrupper (11 forskningsgrupper ble etablert i forrige periode).
- Utvikling av god infrastruktur for tematiske biobanker og forskningsregistre.
- Opprettelse av klinisk forskningsenhet med administrativ og praktisk forskerstøtte i kliniske behandlingsstudier.
- Arbeid med holdningsskapende arbeid inkludert synliggjøring av forskningsaktivitet og betydningen av denne.
- Satsing på ekstern finansiering og forskerstøtte knyttet til dette.

Summen av disse tiltakene har ført til en betydelig økning i forskningsaktiviteten ved SØ i løpet av foregående strategiperiode. Vi ønsker å beholde denne trenden slik at SØ blir blant de beste ikke-universitetssykehus i Helse Sør-Øst (HSØ), målt med forskningspoeng¹.

I tillegg til dette vil vi gjøre nye målrettede prioriteringer mot satsningsområdene. Forskningsstrategien er utarbeidet i tråd med nasjonal helse- og sykehusplan 2020-2023, nasjonal handlingsplan for kliniske studier 2021-2025 og rapporten fra ekstern komite som har evaluert målsetningen og resultatene fra forrige strategiperiode ved SØ. Komiteens tilbakemeldinger og råd, sammen med regjeringsmål og planer for kliniske behandlingsstudier de neste fem årene danner grunnlaget for denne strategi. Strategien tar også høyde for nye trender som blant annet maskinlæring.

Strategien vil fungere som et styrende dokument for planlegging og organisering av forskning ved Sykehuset Østfold.

2 Visjon og overordnede mål

SØs visjon er at forskning skal gjøre en forskjell for pasientene samt være en integrert del av den kliniske behandlingen. Gjennom forskning skal det tilbyes et bedre helsetilbud og øke kompetansen hos ansatte. De overordnede målene for perioden (2021 – 2027) er å:

- Styrke eksisterende forskningsmiljøer ved å jobbe mot satsningsområdene som står beskrevet i strategien.
- Øke forskningsaktiviteten slik at SØ blir blant de beste ikke-universitetssykehus i HSØ, målt med forskningspoeng.
- Øke antall kliniske behandlingsstudier for å innfri regjeringens mål om at «andelen pasienter i spesialisthelsetjenesten som deltar i kliniske studier er 5 prosent i 2025» og at «antall kliniske studier er doblet i perioden 2021-2025».

¹ Forskningspoeng er aggregerte poeng for publikasjonspoeng, poeng for doktorgrader, og poeng for tildeling av ekstern finansiering.

3 Satsningsområder

3.1 Integrering av forskning

For å lykkes med å integrere forskning i SØs kliniske virksomhet så er det en forutsetning at lederne legger til rette for forskning generelt og spesielt for kliniske studier og biobank. Med integrert forskning så menes det at forskning skal likestilles med klinikk i størst mulig grad, og at deltakelse i studier skal bli en naturlig del av helsehjelpen for de pasienter som kvalifiserer til studiene. For at denne integreringen skal lykkes må man synliggjøre nytten av forskning slik at medarbeidere på klinikkene legger merke til og forstår ringvirkningene forskningen har for deres arbeid. Per i dag er majoriteten av de som forsker, leger med avsatt tid til forskning. For at forskning skal bli en integrert del av klinikken på hele sykehuset er vi avhengig av å øke andelen sykepleiere, LIS-leger og andre ansatte som bistår i forskning.

Tiltak:

- Inkludere forskning i handlingsplanen til de ulike avdelingene ved SØ.
- Etablerer faste forskerstillinger, studiesykepleiere og andre relevante profesjoner.
- Legge til rette for at flere sykepleiere, leger i spesialisering, og ansatte med andre relevante profesjoner kan delta og bidra i klinisk forskning.
- Legge til rette for møtepunkter for å bringe sammen forskere og fagfolk.
- Kliniske avdelinger skaper kultur for forskning ved å synliggjøre pågående forskning og resultater.

3.2 Forskningsgrupper

Forskningsgrupper skal ha et klart definert overordnet mål innenfor et spesifikt forskningsfelt. Etablering av forskningsgrupper har vist seg å være en god investering av ressurser, og fokuset på grupper blir videreført i denne perioden. Veletablerte forskningsmiljøer er en forutsetning for å kunne sikre høy forskningsaktivitet av god kvalitet, og er vesentlig for at SØ skal nå de overordnede målene i strategien.

Noen av de eksisterende forskningsgruppene har høy forskningsproduksjon og får kontinuerlig tilslag på ekstern finansiering ved siden av å ha en jevn rekruttering av stipendiater og forskere. Disse har i stor grad lyktes i å etablere store forskernettverk. Det er et mål å ha flere slike robuste forskningsgrupper. Ved å fortsette arbeidet med å styrke kvaliteten i forskningsgruppene så legges det til rette for at SØ på sikt kan ha flere stipendiater med gode forskningsmiljøer i ryggen. Videre er det et mål at alle forskerne ved SØ skal være tilknyttet en forskningsgruppe.

Tiltak:

- Lage et evalueringssystem for inndeling av forskningsgrupper til ulike nivåer basert på definerte kriterier. Disse vil inkludere evaluering av de enkelte medlemmene og gruppen som helhet.
- Forskningsgrupper med stort potensiale, og allerede robuste grupper vil bli prioritert når det gjelder forskningsstøtte og finansiering.
- Forskningsgruppene skal utvikle egne forskningsstrategier der det synliggjøres publiseringsmål, rekrutteringsmål og plan for oppnåelse av ekstern finansiering.
- Legge til rette for opprettelse av nye forskningsgrupper.

3.3 Forskere og stipendiater

Forskning bør gjøres attraktivt for medarbeidere i sykehuset ved å legge til rette for forutsigbare doktorgradsløp og karriereveier for medarbeidere med forskningskompetanse. Det har tidligere vært fokusert på å øke antallet pågående doktorgradsløp. Nå rettes fokuset mot videreutviklingen av eksisterende kompetanse ved å opprette flere forskerstillinger for å sikre solid karriereutvikling og videre progresjon i forskningskompetansen til forskerne. Det ønskes samtidig å opprettholde antallet stipendiater på dagens nivå. Ved å prioritere intern finansiering av forskere i denne perioden vil gi et større antall medarbeidere med forskning- og veiledningskompetanse som på sikt vil bygge opp forskning i sitt fagmiljø. Dette vil bidra til å tiltrekke kompetanse og få ekstern finansiering.

Tiltak:

- Opprettelse av faste forskerstillinger for seniorforskere.
- Utlysning av forskermidler for fastsatt periode på 3-5 år for å oppnå større forutsigbarhet for forskere og ledere. Det skal legges vekt ved tildeling av midler til denne kategorien på strategisk satsningsområder, forskerens potensiale og lederstøtte.
- Ved vurdering av tildeling av interne midler til prosjekter skal forskere prioriteres, spesielt der de har potensiale for å bygge forskning i sitt fagmiljø.
- Tilstrebe at alle forskere deltar på forskerutviklingsprogrammer.
- Opprettholde antall stipendiater ved å satse på ekstern finansiering og bistand til å formulere gode søknader.

3.4 Kliniske behandlingsstudier

For å oppnå målsetningene fremsatt i regjeringens handlingsplan for klinisk forskning vil forskning innen kliniske behandlingsstudier bli prioritert. Kliniske behandlingsstudier er definert som alle kliniske behandling- og rehabiliteringsstudier som kan påvirke pasientforløpet til forskningsdeltakerne, og som er åpne for inklusjon, herunder, legemiddelstudier og andre kliniske intervensjonsstudier (fysiske inngrep, ioniserende stråling, fysioterapi eller annen type intervensjon).

Tiltak:

- Stimulering for og prioritering av egen-initierte kliniske behandlingsstudier fremfor andre studier ved utlysninger av interne forskningsmidler. Tverrfaglige prosjekter som går på tvers av avdelinger vil telle positivt ved tildeling av interne forskningsmidler.
- Øremerke driftsmidler som skal bevilges til egen-initierte kliniske behandlingsstudier.
- Videreutvikling av seksjonen for kliniske behandlingsstudier og øke kapasiteten (personell, areal, og utstyr) i seksjonen², samt utvide kompetansespennet med prioritet til monitorering og datahåndtering.
- Utvikle en bærekraftig økonomisk modell i seksjon for kliniske behandlingsstudier som sikrer selvfinansiert vekst.

² seksjonen for kliniske behandlingsstudier ble etablert i 2021, hovedsakelig for å være støtte i kliniske behandlingsstudier. Seksjonen yter bistand til praktisk gjennomføring av kliniske studier ved å bistå forskere og klinikere.

3.5 Utnyttelse av innsamlet materiale og data

Det har blitt etablert et datavarehus hvor strukturerte data som ved søknad kan hentes ut fra kliniske systemer ved SØ. I tillegg eksisterer det store mengder biologisk materiale og data som er samlet inn i tematiske biobanker og registre. SØ ønsker å dra nytte av det store datamateriale som eksisterer og som også stadig øker i mengde, for eksempel gjennom prosjekter som benytter maskinlæring³ – et område som er i rask utvikling, og som SØ har ambisjoner om å bidra med datamateriale til.

Tiltak:

- Prioritere prosjekter som omfatter bruk av innsamlet biologisk materiale ved tildeling av interne forskningsmidler og ressurser.
- Etablere og legge til rette for samarbeid med eksterne samarbeidspartnere med kompetanse innen maskinlæring.
- Gjøre SØ til en attraktiv partner for bruk av klinisk data og biologisk materiale i prosjekter med interne og eksterne samarbeidspartnere. Derfor fremme prosjekter som ønsker å benytte seg av slikt materiale.

3.6 Biobank

SØ etablerte i forrige periode en god infrastruktur og logistikk for innsamling av biologisk materiale til tematiske biobanker. I infrastrukturen har det blitt fokusert på integrasjon mellom flere sykehussystemer for å inkorporere innsamlingen i størst grad til den kliniske behandlingen. I denne perioden vil fokuset være å øke aktiviteten på allerede etablerte og fungerende biobanker, utvide type biologisk materiale som kan samles inn, og begrense etablering av nye biobanker til områder med dedikerte forskere og/eller fagområder med høy interesse og potensialet for utnyttelse av materiale. I tillegg skal rekrutteringsprosessen for inklusjon i tematiske biobanker gjøres lettere for den enkelte medarbeider i klinikken.

Tiltak:

- Etablere og iverksette digitalt samtykke løsning som vil bidra til enklere og mer effektiv rekruttering av pasienter.
- Bistå i logistikk og utvikling av infrastruktur for vevsinnsamling og annet materiale til tematiske biobanker.
- Stimulere til økt innsamling av biologisk materiale i de tematiske biobankene ved å synliggjøre på intranett prosjekter og publikasjoner som benytter seg av innsamlet materiale.

3.7 Ekstern finansiering

Den største andelen av forskningen finansieres av sykehusets interne midler. Tiltakene fra forrige periode om veiledning og bistand til søknadsskriving for søknad om eksterne midler, for både forskere og stipendiater, videreføres. Ettersom vi skal prioritere forskere fremfor stipendiater ved tildeling av interne midler er det viktig at vi øker antall stipendiater som blir eksternt finansiert. Det er også et mål om å få tilslag på midler til minimum et prosjekt fra Forskningsrådet i løpet av planperioden.

³ Maskinlæring – kunstig intelligens hvor man bruker statistiske metoder for å la datamaskiner finne mønstre i store datamengder.

Tiltak:

- Fortsette med bistand til søknadsskriving med særskilt fokus rettet mot for eksempel Helse Sør-Øst, Forskningsrådet, men også andre kilder.
- Øke kompetanse i søknadsskriving, kursing, seminarer, finansieringskilder, osv.

3.8 Brukermedvirkning

Brukerrepresentanter besitter verdifull kunnskap om pasientbehov og kliniske problemstillinger, og erfaringer viser at økt brukermedvirkning bidrar til bedre, mer effektiv, pasienttilpassede prosjekter og økt rekruttering til kliniske studier. Graden av deltakelse av brukere vil variere fra prosjekt til prosjekt og kan omfatte alt fra innspill på hypotese og forskningsspørsmål, protokoll til tolking av resultater. I den nasjonal helse og omsorgsstrategien er økt brukermedvirkning fremhevet som et satsingsområde, og SØ oppfordrer til at brukerrepresentanter involveres i planlegging og/eller gjennomføring av forskningsprosjekter.

Tiltak:

- Sikre at alle forskningsgrupper har en eller flere brukerrepresentant(er).
- Kreve aktiv bruk av brukerrepresentanter i alle forskningsprosjekter hvor det er relevant.
- Legge til rette for kontakt med brukerutvalget i SØ og informasjon om brukermedvirkning generelt.

3.9 Synliggjøring

Det er viktig å nå ut til publikum, ledere og ansatte ved SØ med informasjon om forskningen som blir gjennomført ved SØ. For å lykkes med dette skal det fokuseres på noen utvalgte kanaler herunder internettsidene til SØ, sosiale medier, og artikler i lokal presse.

Tiltak:

- Regelmessig oppdatering av intranett og internettsiden til SØ.
- Hyppige og regelmessige artikler/ publikasjoner for å fremme forskere og prosjekter på intranett, lokal presse og eventuelt andre mediekkanaler.
- Mer aktiv bruk av sosiale medier for å synliggjøre forskning.
- Samlinger som inkluderer forskere og ansatte.

3.10 Samarbeid

SØ har hatt formelt og uformelt samarbeid med flere regionale, nasjonale, og internasjonale akademiske og kommersielle samarbeidspartnere eller institusjoner. Samarbeidet har ført til styrking av forskning generelt, bygging av forskningsgrupper, veiledning av stipendiater/forskere og anskaffelse av ekstern finansiering. I neste strategiperiode skal samarbeidet videreføres. Det skal også satses på at nettverket skal breddes ut og styrkes. Ved etablering av nye satsningsområder (som maskinlæring) er det naturlig å inngå samarbeid med miljøer som har denne kompetansen.

I forskningsadministrasjonen er det opprettet samarbeid med de andre ikke-universitetssykehusene med en fysisk samling i året. I tillegg deltar SØ i arbeidsgrupper og har kontaktpunkter mot forskningsstøtte i OUS. Faglige nettverk og kontaktpunkter for forskningsstøtte-funksjonene gir merverdi i SØ ved større faglig tyngde og tilgang på bredere kompetansespenn.

Tiltak:

- Revidere intensjonsavtalene med regionale/ nasjonale samarbeidspartnere som UiO, NMBU, HiØ, samt sørge for regelmessige møter med disse. Dessuten skal det legges til rette for å bringe sammen forskere/forskningsgrupper i relevante miljøer fra disse institusjoner for å finne muligheten og potensiale for samarbeid.
- Promotering av samarbeid mellom SØs forskningsgrupper og nasjonale og internasjonale nettverk.
- Fokusere på tettere samarbeid med legemiddelindustri og andre kommersielle instanser or å legge til rette for formell og transparent samarbeid
- Legge til rette for tilknytning av eksterne erfarne forskere til SØ
- Forskningsadministrasjonen skal være deltakende i relevante samlingspunkter for forskningsstøtte slik at forskere på SØ opplever effektiv og kompetent forskningsstøtte. De skal også jobbe for synliggjøring av støttefunksjoner som komplementerer SØs egne ressurser.